

Сучасні проблеми економіки та підприємництво. Випуск 11, 2013

Kavtysh O.P.

c.e.s., associate professor FMM NTUU «KPI»

Melnikova O.O.

student FMM NTUU «KPI»

PROBLEMS AND PROSPECTS OF INCREASING PRODUCTIVITY IN THE ENTERPRISES OF UKRAINE

In this paper the issues of productivity, the major factors of influence on it as well as factors and approaches for improvement. Determine the status of labor enterprises of national economy, the main causes of this situation and to propose measures for improvement.

Keywords: labor productivity, factors, reserve, work motivation, modernization.

Кривда О.В.

доцент, к.е.н. ФММ НТУУ «КПІ»

Шведова Г.В.

студентка ТЕФ НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО СТАНОВИЩА ІТ ГАЛУЗІ В УКРАЇНІ

У трьохсекторній моделі економіки із третинної сфери, сфери послуг, досить часто виділяють четвертинну - інформаційну. Це, насамперед, інформаційні технології, які пов'язані з плануванням і організацією виробництва. Вони застосовуються в освіті, науці, глобальному маркетингу, банківських та фінансових послугах. Їх роль важко переоцінити.

В цій статті висвітлено окремі проблеми розвитку і становлення конкурентоспроможної ІТ галузі в Україні, розглянуто формування інвестиційного клімату та деякі аспекти державної політики, які потребують систематизованого підходу до реформації.

Ключові слова: інформаційні технології, інвестиційний потенціал.

Вступ. Одним із засобів керування розвитком інтелекту і підвищення його організованості на сучасному етапі є інформатизація суспільства, що ґрунтується насамперед на розвитку інформаційних комп'ютерних технологій. Значення інформаційних технологій величезне - вони створюють інформаційний фундамент розвитку науки і всіх інших технологій. Визначальними стимулами розвитку інформаційних технологій, є соціально-економічні потреби суспільства, і саме зараз суспільство як ніколи зацікавлене в якомога швидшій інформатизації та комп'ютеризації всіх без винятку сфер діяльності. Розвиток галузі інформаційних технологій є рушієм

економічного зростання. Їх впровадження є одним з найважливіших етапів розбудови успішної країни.

Аналіз досліджень і публікацій. Вивченню проблем і перспектив розвитку ІТ галузі в Україні присвячені роботи Семиноженко В. П., Кардакова О. Ю., Царенко О.М.

Мета статті: проаналізувати сучасні проблеми галузі інформаційних технологій в Україні, розглянути перспективи і можливі шляхи вирішення поточних труднощів.

Результати дослідження. Майбутнє економіки сьогодні пов'язане насамперед з тим, наскільки ефективно розвивається наука і технології, наскільки динамічно розбудовується інформаційне суспільство. У Доповіді Конференції ООН з торгівлі й розвитку інформаційно-комунікаційні технології визнані сферою, де інновації втілюються в життя з найбільшою швидкістю і дають найвідчутніший ефект.

Незважаючи на постійне нарощення світових інвестицій в науку, кількість країн, здатних створювати суттєві інноваційні результати, залишається обмеженою. Однак Україна входить до їх числа, хоч і залишилася єдиною країною, в якій наука досі майже не задіяна в забезпеченні економічного зростання. Насьогодні національна індустрія програмного забезпечення є потужним інноваційним важелем економіки України, який демонструє високі темпи розвитку.

Останнім часом український ІТ-ринок демонструє дуже високі темпи зростання - до 40% в рік. І ця динаміка буде зростати. Сьогодні ІТ виходить з вузької ніші забезпечення потреб бізнесу і управлінських процесів. Україна входить до 20-ки країн-лідерів за обсягом експорту в індустрії програмного забезпечення, а українських програмістів з радістю беруть на роботу провідні ІТ-компанії всього світу.

Річний обсяг обороту в ІТ-галузі України становить приблизно 1,5 млрд. доларів. Близько 70% цієї суми становить експорт програмного продукту. 30-40% галузі наразі знаходиться в тіні через використання «сірих схем». Українську ІТ-індустрію, як основу інноваційного розвитку країни, необхідно виводити з «тіні», послаблюючи податкове навантаження на галузь та надаючи стимули для розвитку.

Поки що рентабельність українських ІТ проектів становить 10-20%. В одиничних проектах досягає 50%. Зняття ПДВ з розробників ІТ-продукції, запроваджене з 1 січня 2011 року, значно пожвавило галузь. Замість очікуваних 30% зростання, за перший квартал отримано майже 42%. Такі темпи зростання трималися аж до моменту повернення ПДВ.

ІТ-технології мають достатньо великий потенціал з точки зору інвестора. Навіть під час світової економічної кризи зростання становило більше 30-40% на рік. Прибутки від реалізації однієї успішної розробки значно перевищують сукупний розмір усіх невдалих інвестицій. І це не враховуючи економічного ефекту від впровадження інновацій, який дає реальне зростання ВВП на якісно новій структурній основі.

У сфері інформатизації, за даними Держкомстату України, працює 3119 підприємств, з них близько 2000 спеціалізується на розробці програмного продукту. На кінець 2010 року кількість ІТ-спеціалістів в Україні становила близько 215 тис. осіб, 20 тис. з яких - висококласні програмісти, які працюють на експорт. Економічна політика і вітчизняна система освіти поки що не встигають за темпами розвитку української ІТ-галузі. Сьогодні ця галузь щорічно зростає на 30-40%, проте дефіцит кваліфікованих кадрів вже становить 25%. Українські ІТ-компанії змушені залучати працівників з інших країн, а це нонсенс – працювати на експорт і імпортувати робочу силу.

Згідно звіту Всесвітнього економічного Форуму щодо конкурентоспроможності за 2011 рік, в категорії «Інновації» Україна посіла 89-е місце поміж 133-ох країн, змістившись на 7 пунктів вниз на 82-е місце у 2010 році. Причиною малої кількості конкурентоздатних інноваційних технологій та продуктів може слугувати майже відсутність держзакупівель такої продукції. Низька оцінка світової організації має бути поштовхом для країни до дій, оскільки на сьогодні найбільш успішними стають країни, що активно розробляють і впроваджують високотехнологічні товари та послуги, наприклад Сінгапур, Швейцарія і Данія.

Існуюче законодавство і чинна система оподаткування створюють не вигідні умови для українських виробників і змушує ІТ-компанії реєструвати своїх працівників як платників єдиного податку, а це ускладнює створення на теренах України дійсно великих компаній з рентабельністю 100-200%, що здатні виробляти абсолютно готовий проект. Через це компанії не отримують великі замовлення міжнародного рівня, а країна недоотримує кошти до бюджету. Більшість країн Європи та колишнього СРСР запроваджують додаткові стимули для розвитку своєї ІТ-індустрії. Наприклад, розмір соціального внеску в Індії становить 0%, у Росії та Білорусі – 6%, а податок на доходи для фізичних осіб 6%, 13% та 9% відповідно. Насьогодні 80% собівартості українського проекту становить зарплата працівників. Змусивши великі компанії з виробництва програмного продукту працювати повністю легально в існуючій ситуації, тоді вартість робочої години програміста зразу ж стає набагато вищою, порівняно з його колегами з Білорусії, Росії, Індії чи Китаю, через єдиний внесок, стандартну ставку оподаткування доходів фізичних осіб і наявність ПДВ. Відсутність сприятливого законодавчого поля, яке надавало би ІТ-бізнесу фіскальні та економічні стимули, робить собівартість роботи українського програміста вищою за собівартість такої ж самої роботи в інших країнах Центральної та Східної Європи, а також Індії. Не поступаючись конкурентам у високотехнологічному потенціалі, ми суттєво поступаємось в умовах ведення ІТ-бізнесу. Конкурентоспроможність ІТ-ринку в Україні суттєво зростає щойно вітчизняні компанії отримують, як мінімум, рівні умови із закордонними.

Потенціал вітчизняної ІТ-галузі, який склався за відсутності системної державної політики, незабаром може знецінитися під тиском конкурентів, які

роблять ставку на експорт ІТ-послуг. Україна може бути центром ІТ-розробок як в Європі, так і у всесвітньому масштабі, однак для цього необхідна цілеспрямована підтримка від держави. Утворення великих компаній, в яких капіталізація наближається до сотень мільярдів доларів, і створять величезну додану цінність для країни. Але для цього необхідно розвивати компанії, які створюють власні продукти та сервіси. А чи не буде запізно? Адже нашій країні властиве таке явище, як «відтік мізків».

Процвітання та успішний розвиток України є неможливим, якщо не буде задіяний на повну силу високотехнологічний потенціал держави. Розвиток інформаційних технологій значно підвищить якість освіти, науки, медицини і фінансового обслуговування. Введення «електронної економіки» та «електронного документообігу» охоплять практично всі сфери життя. Подібна експансія інформаційних технологій змінить якість управління в економіці та державній сфері.

Ще одним напрямком інноваційного розвитку є розширення доступу до Інтернет. Доведено, що розширення мережі на 10% дає приріст ВВП на 1,5-2%. В Україні, на жаль, тільки 34% населення має доступ до Інтернету.

Також необхідно розробити національну інноваційну стратегію з урахуванням потреб бізнесу. Створення нової економіки, заснованої на прискореному освоєнні знань і виробництві інноваційної, високотехнологічної продукції, що здатна конкурувати на зовнішніх ринках і має стійкий попит на внутрішньому. Посилення законодавчого захисту інтелектуальної власності.

Для розвитку вітчизняної ІТ-галузі перспективною є пропозиція Європейської бізнес асоціації, що встановлення 5%-ої ставки податку на прибуток та податку на доходи фізичних осіб. Це дало б колосальне зростання продуктивності та дозволило б вивести галузь із тіні, а отже принесло б додаткові валютні та податкові надходження до бюджету.

Деяко вже зроблено. За оцінками голови Державного агентства з питань науки, інновацій та інформатизації України, до 2015 року ІТ-сфера зможе досягти рівня металургійного комплексу України за часткою у ВВП і забезпечувати до 8% ВВП країни.

Розпочато переговори з приватними світовими фондами про створення першого в Україні Венчурного партнерського фонду для фінансування проектів та стартапів із малими відсотковими ставками. Держава має намір вкласти у цей проект 10 млн. дол. США. При чому управлятиме цим фондом здійснюватиме не держава, а спеціально створена професійна компанія.

Висновок. Стратегічна важливість розвитку ІТ-сектора для України визначається тим, що успіх чи стагнація в цій сфері істотно впливають на місце країни в світовій спільноті.

Список використаних джерел

1. Закон України: «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки».
2. <http://portal.rada.gov.ua>

3. Постанова Верховної Ради України Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Створення в Україні сприятливих умов для розвитку індустрії програмного забезпечення»

4. Згуровський М. Суспільство знань та інформації – тенденції, виклики, перспективи //Дзеркало тижня. – 2003. – № 19. – С. 23.

5. Царенко О.М., Бей Н.О. Економіка розвитку. –Суми: Університетська книга, 2004. – 590 с. ISBN: 966-680-150-7

Кривда Е.В.

доцент, к.э.н. ФММ НТУУ «КПІ»

Шведова А. В.

студентка ТЕФ НТУУ «КПІ»

ПРОБЛЕМЫ ЭКОНОМИЧЕСКОГО ПОЛОЖЕНИЯ ИТ ОТРАСЛИ В УКРАИНЕ

В трехсекторной модели экономики из третичной сферы, сферы услуг, весьма часто выделяют четвертичную - информационную. Это, прежде всего, информационные технологии, связанные с планированием и организацией производства. Они применяются в образовании, науке, глобальном маркетинге, банковских и финансовых услугах. Их роль сложно переоценить.

В этой статье освещены некоторые проблемы развития и становления конкурентоспособной ИТ отрасли в Украине, рассмотрено формирование инвестиционного климата, а также аспекты государственной политики, требующие систематизированного подхода к реформации.

Ключевые слова: информационные технологии, инвестиционный потенциал.

Kryvda E. V.

assistant professor, candidate of economic sciences FMM NTUU «KPI»

Shvedova A. V.

student TEF NTUU «KPI»

PROBLEMS OF THE ECONOMIC SITUATION OF IT INDUSTRY IN UKRAINE

In the three-sector economics model rather often the quaternary sector, informational, can be distinguished from the tertiary sector (services sector). These are, first of all, information technologies related to the planning and organization of production. They are applied in education, science, global marketing, banking and financial services. Their role cannot be overestimated.

This article covers certain problems in development and formation of the competitive IT industry in Ukraine, investment climate organization and specific aspects of national policy, which need systematic approach for reformation.

Keywords: information technology, investment potential.

Круш П.В.
професор, к.е.н. НТУУ «КПІ»
Ходаківський П.О.
студент ФММ НТУУ «КПІ»

СТАНОВЛЕННЯ ТА СКЛАДОВІ МЕХАНІЗМУ ВАЛЮТНОГО РИНКУ В УКРАЇНІ

У цій статті проведено огляд процесу становлення валютного ринку в Україні та складових механізмів його функціонування. Було проведено загальний огляд від моменту створення валютного ринку у нашій державі, процес його функціонування, а також розглянуто основні складові його функціонування на основі даних з різного роду джерел.

Ключові слова: валютний ринок, валюта, ринок.

Вступ. Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків у сфері міжнародних економічних відносин зумовив утворення фінансового ринку, складовою якого є валютний ринок, що забезпечує вимірювання вартісного виразу валют різних держав світу. Зазначимо також, що цінове співвідношення валют визначається в кожній країні по-різному. У більшості країн із розвинутою ринковою економікою курси валют формуються внаслідок безпосереднього їх співвідношення через механізм попиту та пропозиції на світовому валютному ринку [1, с. 25].

Постановка завдання. Мета статті – зробити загальний огляд становлення, розвитку та складових механізмів функціонування валютного ринку в Україні, щоб потім, на цій основі, робити подальший аналіз його переваг та недоліків.

Результати дослідження. Україна нещодавно отримала статус країни з ринковою економікою, однак курси валют формуються внаслідок прямого адміністративного та економічного втручання з боку Національного банку України, що свідчить про існування в державі режиму валютного регулювання, який характеризується застосуванням валютних обмежень, регламентацією вчинення певних дій та регулюванням руху капіталів. У свою чергу, ефективне функціонування валютного ринку можливе за умови вільного руху капіталу, відсутності фіксованих квот на купівлю-продаж валют, а також відсутності адміністративних заходів з регулювання курсу, транспарентності ринку, вільного доступу учасників ринку (брокерам, агентствам рейтингу) до інформації щодо встановлених валютних курсів [2, с. 112]. Таким чином, застосування в Україні механізму співвідношення вільного попиту та пропозиції валют передбачає реформування усієї національної валютної системи, а також здійснення процесу валютної лібералізації внаслідок адаптації законодавства у цій сфері до норм і стандартів розвинених європейських держав.